

Александр ВУЧЕВСКИ

ЗА МАКЕДОНСКАТА КНИЖЕВНОСТ

Н

ема да кажам ништо ново ако напишам дека литературата, и општо културата, се наоѓаат на маргините. Последниве години сите сме преокупирани со некои

други "поважни" нешта. Особено во овој период, кога бевме зафатени со избори и со кампањи. Сите како да забравивме колку е важна нашата култура и уметност како еден од клучните столбови на нашиот македонски идентитет. Ова е исклучително важно во моменти кога идентитетот секојдневно ни се оспорува и се негира.

"Културата е нашето востание", изјави одамна познатиот драмски писател Коле Чашуле.

Оваа негова реченица и денес звучи свежо и актуелно. Токму македонската култура и јазик ни помогнаа да издржиме низ вековите. Во недостаток на сопствена држава долго време нашиот народ го потврдуваше својот идентитет преку својата автентична уметност. А кога конечно дочекавме независна држава како да подзабравивме на неа. Тешката економска состојба последниве години, меѓу другото, најмногу влијаеше во маргинализирањето на културните вредности. Затоа, искрено ме радува секоја нова иницијатива на институциите, која ќе придонесе за подобрување на состојбите.

За среќа, во овој период има повеќе такви иницијативи. Прво, оваа 2008 година е прогласена за Година на македонскиот јазик. По тој повод се организираат голем број манифестации и научни средби. Исто така, деновиве сме сведоци на една интересна кампања за зачувување на кирилицата која се јави во вистинско време. Активен на ова поле е и Институтот за македонска литература, кој подготвува обемен проект за изработка на база на податоци за македонската литература. Работите се при-

движија од мртва точка. А како врв на сите овие иницијативи е проектот наречен "130 тома македонска книжевност".

Планирано е овој обемен издавачки потфат да го опфати издавањето на највредните дела од македонско книжевно творештво, почнувајќи од деветтиот век

МАКЕДОНСКАТА ЛИТЕРАТУРА И ЈАЗИК СЕ ГЛАВНИТЕ СТОЛБОВИ НА НАШИОТ ИДЕНТИТЕТ

КАЈ НАС ДУРИ И ИНИЦИЈАТИВИТЕ ПОВРЗАНИ СО КУЛТУРАТА НЕ СЕ ИМУНИ НА СКАНДАЛИ И КОНТРОВЕРЗИ

па сè до наши дни. Целата работа треба да ја води стручна комисија од Министерството за култура, а за оваа намена предвидено е да се потрошат околу 24 милиони денари од Буџетот. Оваа иницијатива има целосна поддршка, бидејќи одамна не ѝ е посветено толку внимание на нашата книжевност. Радува и

фактот што од забрав повторно ќе излезат многу автори, чии дела од разни причини не ѝ се познати на пошироката читателска публика. Со помош на овој проект ќе се добие целосен увид во историскиот континуитет на македонската литература. Планирано е да се опфатат сите книжевни родови и жанри: поезија, драма, проза, критика. Вакво нешто одамна направиле речиси сите европски народи.

Но, сепак целиот проект има и една друга страна. Кај нас не е ништо ново убавите иницијативи да бидат проследени со многу скандали и контроверзи. За жал, и овој случај не е исклучок. Имено, прво во медиумите се појавија реакции за изборот на авторите и на делата. Се разви дебата за критериумите, што донекаде е в ред. Нормално е за ваков обемен проект да се отвори широка дискусија, при што би се разменуваа мислења и би се давале сугестии.

Но, настрана од прашањата на стилот и критериумите, црна дамка врз целиот проект остави нешто што воопшто нема никаква врска со литературата. Станува збор за тендерот кој беше распишан за реализација на проектот. Беше избран најповолен понудувач, а на изборот реагираа групата издавачи кои заедно учествуваа на тендерот, а чија понуда беше второпласирана. Тие укажуваа на неправилности во тендерската постапка и побараа поништување на тендерот. Препукувањата по медиумите сè уште траат и не е познато како сè ова ќе заврши.

Целата оваа ситуација можеше да се избегне уште на почетокот. Министерството за култура требало да покани повеќе издавачки куќи да учествуваат во проектот и подеднакво да се подели колачот. Така ќе го помогнеш македонското издаваштво, кое е во исклучително тешка ситуација. Издавачките куќи едвај преживуваат. Соочени со малиот пазар и слабата заинтересираност за литература тие целосно се зависни од државните пари наменети за издаваштво. Речиси е невозможно успешно комерцијално работење во оваа сфера. Токму затоа беше потребно средствата рамномерно да се распоредат за сите издавачи, кои се јавија на тендерот. Сè уште има време работите да се променат, бидејќи овој проект не заслужува ваква завршница.

DAUTOSKI

ADNAN REISEN

STUTTGART

Informacii od 9:00 до 21:00
Büro Stuttgart
Tel. 0711 / 8 17 78 72
Fax 0711 / 8 17 78 73
Mobil 0171 / 5 46 32 20
www.dautoski.de

FREIBURG
OFFENBURG
KARLSRUHE
STUTTGART
ULM
AUGSBURG
MÜNCHEN
KUMANOVO
SKOPJE
GOSTIVAR
KIČEVO
VERBINDUNG MIT SPOJUVANJE SO
STRUGA PRILEP
OHRID BITOLA

Adnan Reisen
Büro Kičevo
Tel./Fax: 045 / 228 830
Mobil 075 / 742 721
070 / 711 788

Büro Freiburg
Tel. 0761 / 500 235
Mob. 0170 / 411 76 93

Büro Offenburg
Tel. 0781 / 17 48

Sekoja sreda, petok i nedela
Germanija - MAKEDONIJA
Sekoja sreda, sabota i nedela
Makedonija - GERMANIJA

70469 STUTTGART - Leobenerstr. 33 - FEUERBACH